

IVANA ETEROVIĆ – VJAČESLAV KOZAK

**BERČIĆEV PRIMJERAK SENJSKOGA
GLAGOLJSKOG IZDANJA
*MEŠTRIJA DOBRA UMRTIJA S RITUALOM***

Ivana Eterović
Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Ivana Lučića 3
HR 10000 Zagreb
isankovi@ffzg.unizg.hr

UDK: 655(497.56Senj)"16"
003(497.56Senj) "16"
Stručni članak
Ur.: 2023-09-01

Вячеслав Викторович КОЗАК
Институт лингвистических исследований
Российской академии наук (ИЛИ РАН)
Тучков пер. 9, 199034 Санкт-Петербург
viacheslav.kozak@gmail.com

Meštija dobra umrtija s ritualom jedno je od sedam poznatih izdanja senjske glagoljske tiskare, objavljeno najvjerojatnije 1507. ili 1508. godine. Sačuvano je u dvama nepotpunim primjercima, od kojih je jedan dijelom zbirke glagoljskih rukopisa i tiskovina Ivana Berčića. Danas se čuva u Odjelu rijetkih knjiga Ruske nacionalne knjižnice u Sankt Peterburgu. Budući da taj primjerak dosad nije bio prireden u latiničkome prijepisu, dok je latinički prijepis drugoga sačuvanog primjerka pred objavljivanjem, u ovome se radu donosi transliteracija onih stranica koje su sačuvane samo u Berčićevu primjerku. Time će cijeli sačuvan tekst *Meštije dobra umrtija* i *Rituala* uskoro biti dostupan javnosti.

Ključne riječi: Senj, tiskarstvo, glagoljica, Ivan Berčić, *Meštija dobra umrtija*, *Ritual*

Meštija dobra umrtija s ritualom jedno je od sedam do danas poznatih izdanja senjske glagoljske tiskare. Točno vrijeme objavljivanja knjige nije poznato, ali prema posrednim pokazateljima obično se datira u razdoblje od 1507. do 1508. godine, što je druga faza rada te tiskare. Knjiga se sastoji od dvaju dijelova: prijevoda latinskoga teksta *Ars bene moriendi* na starohrvatski (odnosno staročakavski) književni jezik i kratkoga rituala na crkvenoslavenskome jeziku hrvatske redakcije. Spomenik broji oko 70 listova, a njegova je veličina 16° (10 x 16 cm). Tekst je napisan u jednome stupcu s 25 redaka. Prvi dio otisnut je samo crnom bojom, dok je drugi otisnut crnom i crvenom bojom, što je karakteristično za sva liturgijska izdanja.

Ars bene moriendi popularno je djelo 15. stoljeća prevedeno na mnoge europske jezike. U njemu se duhovno razmatra završetak ljudskoga života iz perspektive svećenika, umiruće osobe i njezinih bližnjih. Detaljne informacije o sadržaju knjige te njezinu kulturnom i književnom kontekstu pružila je Marija-Ana Dürriegl.¹

Hrvatski staročakavski prijevod izveden je na temelju venecijanskoga izdanja Erharda Ratdolta iz 1478. godine. Odabir knjige za objavljivanje ukazuje na to da su senjski glagoljaši poznavali tadašnje trendove u europskoj književnosti. Početak knjige nije sačuvan ni u jednome primjerku, a uobičajeni naslov *Meštija dobra umrtija* dodijeljen je knjizi od strane istraživača na temelju fraze koja se više puta pojavljuje u njoj: *To e(stb) o<t> dobra umrtiê* 6v, *s veliku pomnû znati meštiriû od umrt'ê* 19r, *v z'gora r(e)čeniħ knjigah od dobra umrt'ê e(stb) r(e)čeno* 27v, *Ta od m(e)štrie dobra umrtiê buditê zadovolna* 27v.

Drugi dio knjige, kratki ritual, usko je povezan s temom *Ars bene moriendi*. Počinje obredom pričesti bolesnika i nastavlja pomazanjem bolesnika svetim uljem, posljednjim uputama, pokopom i drugim obredima. Stoga uključivanje tih dvaju dijelova u jedno izdanje nije slučajno.

Knjiga je sačuvana samo u dvama nepotpunim primjercima. Jedan primjerak čuva se u Odjelu rijetkih knjiga Ruske nacionalne knjižnice u Sankt Peterburgu pod signaturom *Berčić 7* (inventarni broj: 5609). Knjiga je dospjela u Sankt Peterburg 1874. godine zajedno s Berčićevom zbirkom rukopisa. Sam Ivan Berčić otkrio ju je među ostalim nalazima iz sela Brbinj na Dugom otoku. Upravo je on pružio i prvi opis tog otkrića: "Oblik mu je u 8., ima mu devet tiskanih tabaka, od h do h , al od prvoga tabaka nestade 1 i 8 list, a od zadnjega 7 i 8, tako da ima 68 listova. Na svakoj strani ima po 25 redaka. Na drugoj strani prvoga sačuvanoga lista bi ostavljeno prazno mjesto, da se uzmože perom umetnuti početno pismo III pred utištenimi pismeni: $\text{E}^{\text{E}}\text{III}\text{h} \text{E}^{\text{E}}\text{h}\text{h}\text{h}\text{h}\text{h}\text{h}\text{h}$, tako i na drugoj strani III. lista, za pisme III pred pismeni $\text{E}^{\text{E}}\text{h}\text{h}\text{h}\text{h}\text{h}\text{h}\text{h}$]. Još se opaža, da slagar kad i kad, najskole u prvom tabaku, nesvršiv redak, nego polovicu njega, il dva diela, ostalo ostavi prazno, te skoči na sliedeći redak. Na strani I. tridesetoga lista ostavio je mjesto prazno za pisme h , na 2 strani 32. za pisme III , a na 1 str. 68 lista za pisme h . Sadržaj je knjigi sliedeći: na hrvatskom jeziku razmišljanja o smrti, pokriepjenje nemoćnika, molitve kad je tko na umoru, pravi obrednik staroslovenski o pričeshćenju nemoćnika, o posljednjem pomazanju, o preporučivanju duše, o pogrebu kršćanske djetce, o blagoslovu vode i o ženitbi, različiti blagoslovi i molitve."²

¹ M.-A. DÜRRIGL, 2008.

² I. BERČIĆ, 1881, 167.

Usporedivši knjigu s tada poznatim *Transitom svetoga Jerolima, Naručnikom plebanuševim* i *Korizmenjakom*, Berčić je odmah pretpostavio da je pred njim još jedno izdanje senjske tiskare. Njegove zaključke potvrdio je 1933. godine Petar Kolendić, koji je tomu izdanju dao njegov u znanstvenoj literaturi ustaljen naslov — *Meštija dobra umrtija s ritualom*. Kolendić je prvi detaljno opisao sadržaj knjige i identificirao njezin latinski izvornik.³

Dodatan opis Berčićeva primjerka *Meštije* napravio je Andrej Kruming 1998. godine. U tome primjerku nedostaju listovi 1 i 8 te svi listovi od 71. nadalje, dakle početak knjige i kolofon nisu sačuvani. U nekim dijelovima Berčićeva primjerka listovi su pomiješani. Primjerice u svesku "a" oni dolaze sljedećim redosljedom: 7, 6, 4, 5, 3, 2. U svesku "v" redosljed je sljedeći: 17, 23, 19, 20, 21, 22, 18, 24.⁴ Na posljednjoj stranici spomenika nalazi se natpis "Brčić (!) 1851".

Drugi primjerak *Meštije* čuva se u Zagrebu u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici (signatura R II A — 16° — 7), koji je također nepotpun. Završio je u toj knjižnici zahvaljujući velikom hrvatskom filologu Vjekoslavu Štefaniću, koji je prema njegovim riječima knjigu dobio od svećenika Vinka Premude na otoku Krku.⁵ Zagrebački primjerak sadrži listove 3r–6v, 9r–56v, 58r–63r.⁶ Budući da i njemu, kao i Berčićevu primjerku, nedostaje kolofon, točan datum izdanja *Meštije* ostaje nepoznat. Nema ni preciznih informacija o prevoditeljima knjige, njezinim urednicima ili izdavačima. Na temelju tipografskih značajki knjige Kruming je pretpostavio da je objavljena tijekom druge faze rada senjske tiskare u 1507. ili 1508. godini, a njezini bi redaktori bili Urban iz Otočca i Tomas Katridarić.⁷

Sve do današnjega dana objavljena je samo jedna sintetska jezična analiza izdanja senjske glagoljske tiskare, koju je provela akademkinja Anica Nazor 1971. godine.⁸ U njoj je *Meštija* zastupljena tek pojedinačnim primjerima. Leksička građa *Rituala* uključena je u *Rječnik crkvenoslavenskoga jezika hrvatske redakcije*, dok leksik *Meštije* tek treba proći leksikografsku obradu.

³ P. KOLENDIĆ, 1933.

⁴ A. КРУМИНГ, 1998, 87.

⁵ A. NAZOR, 2014, 223.

⁶ U dijelu literature stoji da zagrebački primjerak sadrži listove 5–56 i 58–63, a Berčićev 2–7 i 9–70 (A. NAZOR, 2008, 96), no uvidom u oba sačuvana primjerka može se ustanoviti da taj podatak o zagrebačkome primjerku nije točan. Po svemu sudeći list 8 nedostaje u obama primjercima.

⁷ A. КРУМИНГ, 1998, 67–68.

⁸ A. NAZOR, 1971.

Meštrija dobra umrtija i *Ritual* nisu dosad bili objavljeni u suvremenome izdanju (transliteraciji ili transkripciji). Latinički prijepis zagrebačkoga primjerka, koji su uredili Ivana Eterović i Juraj Matej Kovač, uskoro će ugledati svjetlo dana,⁹ no latinički prijepis Berčićeva primjerka dosad nije priređivan. Stoga smo u ovome radu odlučili donijeti transliteraciju onih stranica iz Berčićeva primjerka koje nisu sačuvane u zagrebačkome: 2r–2v, 7r–7v, 57r–57v i 63v–70v. Time će cijeli sačuvan tekst *Meštrije dobra umrtija* i *Rituala* uskoro biti dostupan javnosti.

Latinički prijepis odabranih stranica iz ruskoga primjerka donosimo u nastavku rada. Transliteracija teksta napravljena je prema istim načelima primijenjenim i u preslovljivanju zagrebačkoga primjerka.¹⁰ U transliteraciji je primijenjeno načelo "znak za znak". U rasporedu redaka, interpunkciji i pisanju velikoga početnog slova pratili smo vjerno izvornik, a jednako vjerno prenijeli i ostale znakove (npr. znak križa). Rastavljeno, odnosno sastavljeno pisanje provedeno je prema suvremenim pravopisnim načelima, a tako i rastavljanje na kraju retka, koje obilježavamo crticom (spojnicom). Kraćene riječi razriješili smo stavljanjem ispuštenoga dijela u okrugle zagrade ako je riječ o kontrakcijama (obilježenim titlom), dok su šiljaste zagrade upotrijebljene u razrješavanju suspenzija i rekonstrukciji riječi u kojima je pogreškom ispušteno jedno ili više slova, a gdje nikada ne dolaze tittle. Uglate zagrade primijenili smo u rekonstrukciji teško čitljivih dijelova. Kratice s jatom u sastavu razrješavali smo u *Meštriji* prema zabilježenome odrazu u nekraćenim potvrdama, a u *Ritualu*, koji je pisan hrvatskim crkvenoslavenskim jezikom, primjenjivali jat iako su potvrđeni i njegovi brojni refleksi. Kratice u kojima je kraćenje označeno titlom i one u kojima je kraćenje označeno apostrofom razrješavane su jednako. Ako je očito da apostrofi i tittle nemaju funkciju, nismo ih prenosili. Budući da izvornik nije obrojčen, broj lista obilježili smo u gornjem desnom kutu stranice uz pomoć oznaka *r* (*recto*) i *v* (*verso*) radi lakšega snalaženja. Pogreške iz izvornika ispravljene su, dok u popratnoj bilješci uz kraticu *Corr.* upućujemo na izvorni lik ovjeren u tekstu.

---

⁹ I. ETEROVIĆ – J. M. KOVAČ, 2024. Taj su prijepis u zimskome semestru akademske godine 2022/2023. izradili studenti preddiplomskoga studija kroatistike na Filozofskome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu u okviru izbornoga kolegija *Jezik hrvatske glagoljske knjige u 16. stoljeću*: Barbara Ergović, Paola Grgić, Petra Ivanišević, Margareta Klimpak, Ivana Krapić, Marta Kujavić, Nina Slavena Mijatović, Anamarija Mrkonjić i Mihaela Pavić s nositeljicom kolegija Ivanom Eterović.

¹⁰ I. ETEROVIĆ – J. M. KOVAČ, 2024.

Prilog 1. Latinički prijepis stranica 2r–2v, 7r–7v, 57r–57v i 63v–70v iz Berčićeve primjerka.

2r

1. C govoren'e kratko i vele koristno. odъ
2. arti i r(a)zum(e)niê dobra um(ъ)rtiê počin(e).
- 3.
4. **B**udući od ovoga s(vi)ta nevole. prê-
5. šastie od sm'rti
6. um'rtiê. m'nozim' ne samo svitovnim'. d-
7. a oče redovnim' i devotim' teško vele.
8. i vele pogibelno. pače oče strašno
9. m'nogo videlo se i vele užasъ.
10. Ciča toga v t[ret](i)hъ knigaъ. ke o(t) meš-
11. trie od' um'rtiê esu niki krat'ko od pok-
12. riplên'ê ali naučeniê načiъ okoъ on(i)-
13. hъ ki blizu sm'rti esu položêni. o-
14. trinoveniem' misli. ima se [?] ras-
15. motren'em' zlam(e)nati ali procinit. za-
16. čъ ovъ načiъ orčeno vsimъ vernimъ kat-
17. oličasku veru držečimъ k meštrii i k
18. znaniû dobra umrtiê i našastie mno-
19. go valati i prodžiti more
20. C Šestъ dêli se udrži v niъ
21. C Od kiъ prvi. e(stъ). od hvale smrti
22. C dr(u)go od smuč(e)n'ê onih ki um(i)raû od nap-
23. C Treti od opitan'ê onih + astovan'ê
24. C Četrti niki naukъ s prošnû
25. C Peti¹¹ napučenje ali pokriplênie

---

¹¹ *Corr. Poti.*

1. C Šesti. udrži molitve ke se imaû
2. govoriti nad onimъ ki e na smrti od nik-
3. oga ki e pri nem(ь) draga i verna priêt(e)la
4. Od hvale od smrti prvi del
- 5.
6. **B**udući od vsihъ strašnihъ smrt’
7. od tela strašniê kako di fil(o)z-
8. ofъ. Smrtъ duše niče ne mane. e(stъ) strašni-
9. ê i gorša koliko d(u)ša pl(e)m(e)n(i)tiê e(stъ). od’ te-
10. la izvrstniê. govoreći Psalmisti
11. Smrtъ grišnikovъ luta. zla. Da on(i)m
12. niče ne mane tomue pror<o>ku govoreću Ča-
13. stna prêd’ licemъ g(ospo)dnimъ [semrtъ] s(ve)ti-
14. hъ neg[o] ku godъ otečъ smrtiû da umr-
15. u. ne samo e(stъ). častna semrtъ s(ve)tihъ muč-
16. enikovъ da oče i inihъ s(ve)tihъ pravadnihъ
17. dobrihъ krst’êň I tukoe grišnikovъ ko-
18. liko¹² oteči se zlihъ pravo skrušenih
19. i pravoî vêri i v(a) edins’tvi s(ve)te mat(e)re
20. crkvê umiraûćihъ kako govori apoka-
21. lip’sisъ Blaženi mrt’vi ki v gospod-
22. inî umiraûť.. Cîča česa oče sveto p-
23. ismo govori. prav<a>dnikъ ako semrtiû ob-
24. êť budetъ v hlade prebudet Ako onъ
25. ki umira. niče ne mane v napastêhъ i os-

---

¹² *Corr.* коьliko.

1. b(og)ъ već uv'riûet se o gr(i)he ovomu oteg-
2. oçutû se. i muke večne dari do konca u-
3. mnažaû se. Zato ka ufan'û pravomu a
4. nailiše ku nemoçnikъ¹³ k b(og)u imiti imat n-
5. a smrti buduçi postavlena. Napel-
6. ati nega imatъ odl<u>çen'e h(rsto)vo na križi
7. Od koga govori brnardo. Gdo ne vsh-
8. itit se k ufan'û i ne da isprositъ ako pr-
9. ocinitъ na križi is(u)h(rsto)vo priklonen'e. Vii
10. glavu prignutu k celovu. i mišce pr-
11. ostrte ka ob'êtû. Ruke probodene k dar-
12. ovan'û. i vsega tela prostrt'e vsê-
13. ga sebe k dan'û. Niednimъ tada načino-
14. mъ desperati se ima. da v b(og)a plno ufa-
15. ti. Začъ ta kripostъ vele e(stъ) hvalena
16. i velika dostoênstva e(stъ) pred' b(og)omъ¹⁴. Od
17. ke prosi našъ ap(usto)ъ Govoreçi Ne tiitê
18. ostaviti ufan'e vaše ko veliku ima
19. plaçu. Zato niedanъ grišnikъ koliko o-
20. češъ velikъ. od neodpuç<e>n'ê dešperat' s-
21. ê. ima priliku zaistinu otvorenu ima-
22. mo. Od petra ki is(u)h(rst)a zatai. Od pavl-
23. a is(u)h(rst)a progoneça. Od matiê i zaheê.
24. mitnikovъ. Od marie magdalene griš-
25. nice. I od žene v pr(e)lûbodeistvi ête. o-

---

¹³ *Corr.* nemeçnikъ.

¹⁴ *Corr.* b(og)ъmъ.

1. d razboinika polagъ is(u)h(rst)a visêca na
2. križi. I od marie iz eipta. i tolíkoe od
3. m'nogo inihъ grišnikovъ velikih i zal-
4. ih¹⁵
5. <T> Reta napast ali iskušên' e est¹⁶
6. netrplen' e ko e(stъ) suproti lûbvi
7. ku držani smo b(og)a lûbiti. zvrhu vs-
8. ega. Začъ onomu ki e na smrti velika b-
9. olezan tela prihaê. onimъ nailiše. ki
10. ne smrt'û naturalu ka retka e(stъ). umiraû
11. kako otvoreno učit nasъ ča smo iskus-
12. ili da gusto. od prigaêûčih se k(ako) e(stъ) f-
13. ebra i ine nemoči. teške i duge umaraû
14. Ka zaistinu nemočъ mnozihъ a nail<i>še
15. ka umrtiû neprpravnihъ i priko vole um-
16. iraûčihъ čini nihъ mrmnati. da mno-
17. zi za veliku bolezanъ i netrpl<e>niê m-
18. an(e)ni i bezumni videt se dovole kratъ
19. videno e(stъ) bilo od mnozihъ. odkuda za-
20. istinu zna se. da takovi v pravoi lû-
21. bvi pomankavaû. svedokuûču erolim-
22. u ki govori. Ako ki z bolizanu nemočъ a-
23. li smrtъ priemletъ. zlamen' e e(stъ) da bog-
24. a ne lubi svršeno ali. zadovolno. Od
25. potrebe e(stъ) tada č(lov)ku ki dobro umriti o-

---

¹⁵ *Corr.* zallih.

¹⁶ *Corr.* esv.

1. čeri v pamêť muki svoee čašu lozi
2. podavъ r(e)če se e(stъ) čaša krvi moee **I**že pre-
3. je pravadnomu noû lozu obrêťšu v-
4. saditi povelê iže lozni plodъ na
5. potrêbu č(lovê)komъ stvori pitie. i nedužn-
6. im' ot nego podaeši likarie. t(a)ko i n(i)ne m-
7. ol(i)m te g(ospod)i da + bl(agoslo)viti i + s(ve)titi ra-
8. čiši si čisti plod' lozni iže mi k b-
9. l(agoslovle)niû imenê tvoego vêrnê priemlêmb
10. **Da** vsi vkušauêci od sego bl(agoslovle)nago
11. vina nikaêže skvrna grêhovnaê obi-
12. met' e i idêže priliet se k vinu ot sê-
13. go svêčeniê. da ne možetъ nikoteri sa-
14. ъ sotoninъ prelastiti prêdnago go-
15. rkago vkušeniê ni sablazniti uma i-
16. hъ nenavistiû eže ti s(ve)toû krviû s(i)na
17. tvoego iskupilъ esi **K**i s toboû živ<etъ>
18. **V**semogi večni b(ož)e is(u)h(rst)e g(ospod)i mol(i)m t-
19. e prizri mil(o)stivъ na dêla ruku
20. tvoeû i si plodъ lozni bl(agoslo) + viti ra-
21. či veličastvomъ krêposti tvoee¹⁷ vs-
22. i že vernie r(a)bi tvoe pros(ve)ti iže ot neg-
23. o vkusetъ i tvoeû mil(o)stiû vinu i va-
24. zdê hraniti e r(a)či g(ospode)mъ **Pomol(i)m se Za-**
25. povid(ъ)mi spas(i)t(elnimi). **do konca O(t)če n(ašъ) Pril-**
26. [3]

---

¹⁷ *Corr.* tvooe.

1. [e]i vodê bl(agoslovle)nê k vinu gl(agol)e + Budi si-
2. e smêšenie vina i vodi vkup žê + i s-
3. vêčeniê. o h(rst)e i(su)se g(ospod)ê našemъ Amень g(ospod)ь s
4. vam(i) Pom(o)l(i)m' se B(ož)e ki č(lovê)č(a)sk(a)go sučas<tva>
5. iči v tainê. Molitva vinu
6. **Z**n(a)menavaû te tvari vinnaê + v' im-
7. e b(og)a o(t)ca vsem(o)g(u)čago. i v' ime + sp(a)-
8. sa krsta s(i)na ego iz nêgože reb(a)гъ iz-
9. idê s vodoû. i v' + ime d(u)ha s(veta)go parak-
10. lita. iže zapovidiû vsačaskihъ b-
11. lagъ. t'vorca v srcihъ vêrniъ i v' êzi-
12. cêhъ prêmudrihъ esi. da očist(i)ši si p-
13. lodъ lozni od vsihъ skvrnъ i pričečeni-
14. emъ sego svêčeniê tvoi verni vsi b-
15. l(agoslovle)nie t(a)ko da primutъ êko da vse krivd-
16. i vražie t(e)bê boruči se za ni prelomê-
17. t se. i pospêšstvo bl(a)godeti tvoee
18. i lûbavъ plodovita toli zdravie
19. spasitelno ot nego da primemъ. i da ne ê-
20. vimo ničože nenavistiû na pačê l-
21. ûbviû meû soboû vsagda prebivaûc-
22. **B**l(agoslo)vi + prosimъ s<ve>ta troi- -:- e g(ospode)мъ n<ašimъ>
23. ce vsem(o)gi v(ê)čni b(ož)e pitie sie vi-
24. na i vodi i r(a)bi tvoe ot nihъ priemlûčee
25. pros(ve)ti i hrani v(a) vse v(ê)ki v(ê)къ Am(e)нь. Pomo-

1. gl(agol)etъ g(ospod)ь iscelaû vodi sie i ne bud-
2. êтъ ottudu semrti ni bezčediê Iž-
3. e usti božastva svoego r(e)če. vi es-
4. te solъ z(eml)i. po ap(usto)lu tvoemu soliû sr-
5. ce učineno e(stъ). da vsi iže od' t(e)bê okusê-
6. тъ budutъ svečeni d(u)šami i t(ê)lesi I
7. kadi lûbo razliêna budêтъ dastъ
8. vsimъ odpučenje grêhovъ spasenie i
9. zdravie i začičenje umomъ. ka odg(o)neni-
10. û i od'pučeniû napasti demunskie V-
11. a ime o(t)ca i s(i)na i d(u)ha s(ve)t(a)go Iže gr(e)dê(тъ)
12. **G**(ospod)ji b(ož)e izbavitelû i sazidatelû
13. vsakoe tvari iže istočnikъ see v-
14. odi na potrebu tvoû + s(ve)titi û vsh-
15. otê. i v' ime tvoe va obranenie d'êvlu
16. da budetъ povelenie tvoe I zato mol-
17. û te g(ospod)ji b(ož)e i(su)se krste da prizivaûče v-
18. eličastvo im<e>nê tvoego mil(o)stъ d(u)ha
19. s(veta)go tvoego **Dahni na vodu križêmь.**
20. **S**imъ dahnoveniemъ primutъ odgonênie
21. d'êvle tvari **Porasštropi okolu okr-**
22. **uta vode I** rukoû moeû razlivaûču
23. mi vodu siû. učuv že vsaki d(u)hъ neči-
24. stivi sêe vlni da izidetъ vanъ i da
25. bêžitъ otrinovenъ i da ni vstaniê ni

1. čekaniê ni postoêniê vzmožetъ imiti
2. i vsagdi kadi voda siê razliêna
3. budetъ. i da v pohvalu voda siê b-
4. udetъ vsêmъ prebivaûçimъ va veri s(ve)-
5. tie troice. **V**a vse v(ê)ki v(ê)kъ **A**m(e)nъ **G**(ospod)ь s <vami>
6. **I** z d(u)h(omъ) **V**a višn(ihъ) **I**мам' **G**(ospode)vê¹⁸ **D**ostoin<o>.
7. **V**êčni b(ož)e **C**(êsa)ru nebu i z(empl)i egože sil-
8. oû povinuût se vsa. egože s(love)se-
9. mъ sazda)na sutъ vsa **P**ošli da budê-
10. tъ svečena va ime + o(t)ca + i s(i)na + i d(u)-
11. ha s(veta)go **D**a t(e)bê poznavši spasite-
12. la i prizritela v(ê)čn(a)go Te umileno m-
13. olimъ g(ospod)i b(ož)e da uslišati spodobiši
14. ni **I** kadi lûbo razliet se voda siê
15. imêi sebê domъ umivêniê radosti i
16. časti v(ê)čnie. da vsačasko zlo voin-
17. stvo i nenavistъ odpudit se i otlu-
18. čit se is(u)h(rsto)mъ g(ospode)mъ n(a)š(i)mъ **I** paki te prorêku
19. vodo ka obrazu svitlomu ti pod ne-
20. besemъ ti vrhu neb(e)sъ ti pod z(empl)û ti v-
21. rhu z(empl)e. na te prizivaû ime s(ve)toe edino-
22. go b(og)a iže svoû močъ n(a) neb(e)sihъ savkupi
23. i na z(empl)i smesi more. **I**že te tainimi vet-
24. ri dažjiti povelê. i na p(o)tribu č(lovê)k(o)m

---

¹⁸ *Corr.* Gvli.

1. umivenie plti podastъ. žeûćimъ v p-
2. itie poslužite. egože ubo d(u)hъ na v-
3. odahъ pošāše se **Z**aklinaû te ubo vod-
4. o sedmimi obrazi b(og)a živago. i zakl-
5. inaû te vsêmi čini an'jelskimi i dri-
6. vomъ tainimъ kimъ voda poražena bis-
7. i. i zaklinaû te drêvomъ križa. i dêv-
8. etimi grmećimi i bliskaniemъ strašъ-
9. nago i velikago ces(a)ra nebêskago **Z**-
10. akli + naû tê têмъ iže vsa siê s-
11. tvori slovomъ da ne poperêši glasa
12. smerêniê moego na otrinêši vsako o-
13. sênenie i setenu i vsako šetanie d(ь)êv-
14. le i zl(e)dъ d(u)ha nečist(o)ga. ot negože ot-
15. nos(e)ćihъ ili bludećihъ ili prizivaûći-
16. hъ vlhvenago nakazaniê ili draku-
17. novъ i vs(ê)hъ zmievъ Êko zaprêti têbe
18. g(ospod)ъ našъ is(u)h(rst)ъ s(i)нъ b(og)a živago da egda
19. razliêna budêši v' ime + o(t)ca vsê-
20. mogućago iže savaotъ vzivaet se
21. ili v d<o>mu ili va vinogradehъ ili na
22. siênhъ ili na č(lovê)cehъ ili na skot(ê)hъ il-
23. i na koi lûbo tvari i va vs(a)komъ mes't-
24. i i držan'î ili v pit'î daêna budeši
25. od vs(a)koga napad<a>niê zlobnago pora-

1. žêniĥ izrêneši skoro i odpudiši v-
2. sačasko zlobivo. da vzmōžetĥ č(lovê)kĥ e-
3. dro spasenĥ b(i)ti v silê g(ospod)a n(a)š(e)go is(u)-
4. h(rst)a. iže ni r(e)či ni napisati sê ni počita-
5. ti se mōžetĥ emuže ime e b(og)ĥ **I**že po anĵ(e)l-
6. u svoemu êvil tê e(stĥ) žeuċumu čedu
7. abraamlû zmailu v z(eml)i mêsopotami-
8. i napoĵivĥ ego i vsa želeniê srca e-
9. go uslišalĥ esi. **I**že r(a)bu tvoemu mo-
10. iseû v pustini kamenĥ prorazi i ot n(e)g-
11. o vodu izvedê žeinimĥ lûdemĥ **I**žê
12. tae moisei povelienimĥ tvoimĥ va vod-
13. u gorku vloži drêvo i osladi û. T-
14. ako i n(i)ne bl(agoslo)viti spodobiši vodu si-
15. û va ime o(t)ca + i s(i)na + i d(u)ha + s(ve)tago
16. da egda isprva razliêna b(u)detĥ va i-
17. me božie vse zledi i rakosti d(ĥ)êvle
18. ot'puditiĥ **T**ebe ubo molimĥ g(ospod)i da iže
19. poslati rači an'ĵ(e)la tvoego rafail-
20. a kraguilu iže izagnavĥ izmodena
21. demuna i v te zaiti stvori tem' te ob-
22. razomĥ umovĥ našihĥ da ti spodobiš-
23. i **D**a egda isprva razliêna b(u)detĥ n-
24. ikoterože zlo tu da n(e) pridetĥ ili s pr<a>-
25. vdomĥ pred'stoeċimĥ ili s dĥêkomĥ. da
26. z

1. ne imeûť nikoeže oblasti dusi nečis-
2. ti na postieni od'lučeni ot'sude otъ-
3. stupetъ H(rsto)мъ g(ospo)d(e)мъ našimъ Imže veli-
4. častvo tvoe hvaletъ an'ĵ<e>li. **Do konca**
5. **i rekutъ. S(ve)ť. S(ve)ť. S(ve)ť.** g(ospod)ь b(og)ь. sabaotъ
6. **Gospodъ s v(a)m(i) I z duhomъ. Pomolim se**
7. **G**(ospod)i s(ve)ti o(t)če vsêmogi večni b(ož)e o(t)če
8. g(ospod)a našego is(u)h(rst)a b(ož)e abraamovъ¹⁹ b(ož)e
9. isakovъ b(ož)e iêkovalъ znamenaučimъ mne
10. siû tvarъ soli i vodi tebê molû da
11. uslišati spodobiši zname + navaû
12. te tako tvari soli i vodi va ime + o(t)c-
13. a + i s(i)na + i d(u)ha s(ve)tago i(su)sa nazaran-
14. ina b(og)a živago c(êsa)ra i suditela naše-
15. go da budeši na potreblenie d(ь)êvlu
16. v tihъ mestêhъ v nihže razliêna bu-
17. deši ka od'goneniû i odp(u)čeniû nečisti-
18. hъ d(u)hъ i vsih silъ d(ь)êvlihъ i vsihъ ob-
19. razъ ego. **I** pričeniê zraka seten' nago o-
20. t' pogubleniê č(lovêča)skago spaseniê siê prêpo-
21. ručenaе raĵaet se **I** molim te g(ospod)i da eg-
22. da siû vodu pokropit sê rodъ č(lovêča)ski i
23. vsakъ korabalъ vodni toli morski i v-
24. saki tegъ kr'st'ênski i zemla i vsa ê-

---

¹⁹ *Corr.* aabramovъ.

1. že na nei sutъ ideže k'rst'êne obitaû-
2. tъ da mlniê i gradъ i trusъ s neû ne ta-
3. knetъ i ne pridetъ i ne nauditъ prizvanu
4. suêu imeni g(ospod)a našega is(u)h(rst)a s(i)na tvoe-
5. go **I**že gredetъ. suditi živimъ i mr<tvimъ>
6. **Z**akl(i)naû te d(u)še nečisti b(ogo)mъ vsem(o)g-
7. učimъ iže stvorilъ e(stъ). nebo i zemlû
8. mora i vsa sučaê v nihъ da vsaka si-
9. la suprotivna i vsačasko vojnъst-
10. vo d(ъ)êvalsko i vsačasko napadaniј<e>
11. vražie i vsaki zrakъ ego otidetъ i
12. (o)dbegnetъ ot' sêe tvari vodnie da bu-
13. detъ s(ve)ta i sp(a)sena ognemъ goručimъ na
14. vsaku supostatъ napadaniê vraži-
15. ê prizvaniemъ imene g(ospod)a našego is(u)h(rst)a **I**-
16. že s toboû živ(e)tъ i c(êsa)rstvuetъ b(og)ъ v(a) vs(e)
17. **or(a)ci(ê). B(o)ž**e ki spasenie č(lovêča)sku rodu. **iči v n-**
18. **edilû v bl(agoslovle)n'i vodi. vzglasitъ Pom-**
19. olim se. **Z**apoved(ъ)mi spatitêlnimi
20. **k(o)n(a)съ. O(t)če** našъ. **k(o)n(a)c. a siû molitavъ reci**
21. **visokimъ glasomъ**
22. **I**zbavi nasъ molim te g(ospod)i od' vseh'
23. zalъ preminuvšihъ i nastoečihъ i
24. gredučihъ. rabъ i rabinъ tvoihъ ot' meča
25. od glada i ot' požara i ot' nemoči zal-
26. ihъ izbavi-

1. tela radi i obnovitela g(ospod)a našego i-
2. s(u)h(rst)a sina tvoego. Iže s toboû živet’
3. i c(êsa)rstvuetъ v’ edin’stvê d(u)ha s(ve)ta bo-
4. gъ va vse veki v(ê)къ. Am(e)нь. bl(agoslo)vi vodu
5. **M**ilostъ b(o)žîê i mirъ i bl(agoslovle)nie b(og)a + o(t)-
6. ca vsemogučago + i s(i)na + i d-
7. uha s(ve)tago snidi na vodu siû i b(u)di
8. + bl(agoslovle)na i svečena va ime s(ve)tie troice.
9. + v(a) vse v(ê)ki v(ê)къ. Am(e)нь. tu reci. Tebê b(ož)je h-
10. N(a)slê(dovanie) s(ve)tago e(van)j(eli)a ot’ luki -:- valimъ
11. **V** No vr(ê)me. bistъ egda krstiše sê
12. vsi lûdi i is(u)su kr’ču se i mol(e)ču
13. . Otvori se nebo i snide d(u)hъ s(ve)ti tâl-
14. êsnimъ zrakomъ êko golubъ na danъ i g-
15. lasъ s nebese glagole Se e(stъ) sinъ moi
16. vzlûbleni o tebê blagovoliہ. I ta
17. bê i(su)sъ êko trimъ desetomъ letomъ nač-
18. inae êko. sin’ si êko mnimъ be iosipovъ. K-
19. to bistъ eli. Kto²⁰ bistъ matatъ. kto
20. bistъ levi. kto b(i)s(t)ъ meleہ. kto b(i)s(tъ) êm-
21. ne. kto b(i)s(tъ) osipъ. kto bi matate. kto b(i)s(tъ)
22. simъ. kto b(i)s(tъ) nautъ kto bi(stъ) naumъ kto b(i)s(tъ)
23. jzeli kto b(i)si agageہ. kto b(i)s(tъ) amat(a)-
24. tъ. kto bistъ matati. kto b(i)s(tъ) semei. K-
25. to b(i)s(tъ) osipъ. kto bistъ ioada. kto bis(tъ)

---

²⁰ Corr. Kte.

1. iona²¹. kto bistъ rêsa. kto b(i)s(тъ) zorova-
2. velъ. kto b(i)s(тъ) salatielъ kto b(i)s(тъ) nêri k-
3. to b(i)sî melehъ kto b(i)s(тъ) adadi kto bis(тъ)
4. kolesanъ kto b(is)i elimodanъ. kto bis(тъ) erъ
5. kto b(i)s(тъ) isusъ kto b(i)s(тъ) eliezerъ. kto b(i)s(тъ)
6. iorimъ kto b(i)s(тъ) matatъ kto bistъ evi. k-
7. to b(i)s(тъ) semionъ kto bistъ iûda. kto b(i)s(тъ)
8. osirъ kto b(i)s(тъ) ionanъ. kto b(i)s(тъ) eliahimъ. **K-**
9. to b(i)s(тъ) meleamъ kto bistъ matata. kto
10. bistъ natanъ kto bistъ davidъ kto b-
11. istъ eisei kto b(i)s(тъ) boozъ kto bis(тъ) obedъ
12. kto bistъ salomunъ kto bis(тъ) aminada
13. kto bistъ aramъ kto bistъ seromъ. kto
14. b(i)s(тъ) paresъ kto b(i)s(тъ) iûde kto bis(тъ) iêkovъ
15. kto bist' isakъ kto bist' abraamъ kto
16. b(i)stъ tare kto bistъ nahorъ. kto b(i)stъ
17. sêrukъ kto bistъ ragaukъ kto b<i>stъ
18. palêkъ kto bistъ aberъ kto b(i)stъ sal-
19. e kto bis<t>ъ kaiênъ kto b(i)s(тъ) ar'paksatъ kt-
20. o²² b(i)s(тъ) semъ. kto b(i)s(тъ) noi kto bistъ erêтъ
21. kto b(i)s(тъ) matusalemъ kto bistъ enohъ. k-
22. to bistъ êremъ kto b(i)s(тъ) malaleemъ. kto
23. b(i)s(тъ) kaiênъ. kto bistъ enosъ kto b(i)s(тъ) sit'
24. **K**to b(i)st' adamъ kto bistъ sinъ b(o)ži is-
25. usъ. isplni se d(u)ha s(ve)ta. i vzrati se od(ъ)

---

²¹ *Corr.* ioana.

²² *Corr.* kte.

1. êr'dana. **Tu r(e)ci T(e)bê** podobaetъ hv(a)len<'e>
2. **V** semogi večni b(ož)e vernihъ d(u)šъ s(vê)t-
3. losti iže si prazdnikъ izbrani-
4. emъ s(ve)tilъ esi. naplni vas' mir sl(a)vi tv-
5. oee i povinnimъ t(e)bê lûdemъ v(ê)čnie s(vê)tl-
6. osti êvi s(vê)tlostъ **G**(ospode)mъ **i krsti križъ**
7. **va vodê pouče pêsanъ siû**
8. **V** jardane krščšumu ti se g(ospod)i troi-
9. časno êvi se poklananie **R**odit-
10. ela bo te glasomъ svedetelstvov-
11. aše vzlûblenago tê sina naricae
12. **D**uhъ va viden'i golubini svest(o)v-
13. aše a s(love)sa utvr'evaše. êvlaete h(rst)e b(ož)e
14. našъ vasъ mirъ pros(ve)ti g(ospod)i slava t(e)bê
15. **B(e)r(aš)ъ. V**si ot saba pridutъ **Z**lato i l<i>vanъ<
16. **O**r(a)cii. **V**semogi v(ê)čni b(ož)e vernihъ duš'
17. **Z**ri više **I** gl<agol>et se do 15. danъ **C** An(tifon)
18. **O**kopiši me g(ospod)i izopomъ i oceću se. umie-
19. ši me i pače sniga ubelû se. **P**s(ala)mъ **P**omil-
20. ui me b(ož)e po velici milosti tvo<ei>**S**la-
21. va o(t)c(u) **Ê**kože **V**iše r(e)čeni an(tifon)ъ gl<agol>et se
22. **s**imъ činomъ po vse leto razvi da v ne-
23. **d**ilû od muke i od palamъ nê gl<agol>et sê
24. Sl(a)va o(t)c(u) **I** takoe v(a) vrime paskovnoe o-
25. **d** nedile paski daže do petikostъ [v]

1. ko vr(ê)me poe se orčeno An(tifon)ъ Vidêhъ vod-
2. u ishodeću ot domu od strani desn-
3. ie Al(elu)ê i ka vsimъ kimъ prihoditъ voda
4. siê. spaseni stvoreni sutъ. i r(e)kutъ A-
5. l(elu)ê 2. Ispovedaite se g(ospode)vê. êko bl(a)gъ
6. êko v(a) v(ê)къ milostъ ego Sl(a)va o(t)c(u). A na
7. oktabu petikostъ povrača se Okropi
8. v ime g(ospod)i. Potomъ B(e)r(aš)ъ Êvi n(a)mъ g(ospod)i milos-
9. tъ tvoû I va vr(ê)me paskovnoe pridae se
10. Al(elu)ê I spasenie tvoe G(ospod)i usl(i)š(i) vapa<i>
11. **U**sliši n(a)sъ g(ospod)i s(ve)ti. o(t)čê vsemogi.
12. večni b(ož)e. i poslati rači s(veta)go an'e-
13. la tvoego s nebêsъ ki shranitъ pokri-
14. et' zač(i)tit'. posêtitъ. i obranitъ. vse
15. prebivaûcie v domu sêmъ h(rsto)mъ g(ospode)mъ n(a)šim'
16. **Na efifaniû**
17. **C** Molitva znamenati zlato i tam'-
18. ênъ i muro. rci G(ospod) s vami I z duhomъ t<voimъ>
19. **S**ie dari eže v častъ s(ve)t(a)go imenê t-
20. voego prnesoše tri krali. gašpa-
21. гъ. baldasaгъ. mêlhioгъ. kada prikazaš-
22. e zlato i tam'ênъ i muro i bl(agoslo)vi e. tako-
23. e i ja bl(agosli) + vlaû te rukoû moeû grišn-
24. oû imenemъ + o(t)ca im(e)n(e)mъ + s(i)na im(e)n(e)mъ + d(u)-
25. ha s(veta)go i s(ve)tu + troicu. i imenêмъ obl-

1. asti tvoee i veličastva tvoego va
2. ufanie n(a)š(e)go spaseniê umileno t(e)bê
3. podaû. êk(o)že priêl̃ esi žrtvu abêla
4. pravadnago. i s(ve)tie dari od trih̃ kral-
5. i t(e)bê podaûčih̃ priêl̃ esi Têm' e. g(ospode)m̃
6. **B(e)r(aš̃). Pomoč̃ n(a)ša v' ime g(ospod)ne Stvor<šago>G(ospod)̃ s <vami>.**
7. **Z**namenavaû te + i posvečuû + i
8. bl(agosli)vlaû te + tvari zlata i t-
9. am'êna i mura o(t)cem̃ vsemogučim̃ is(u)h(rsto)-
10. m̃ s(i)nom̃ ego edinočedim̃ i d(u)hom̃ s(ve)tim'
11. paraklitom̃ v troičnom̃ kipi. i edins̃-
12. tvom̃ bit'ê. i mudrostiû v(ê)ka ego kup-
13. no eûže nebo zgoru a zemlû zdolu s-
14. tavi st'voril̃ esi Seû že t(a)mu od s-
15. vêta oddeli. i eûže prvu stvar̃ v si-
16. h̃ riči razdêlil̃ esi i v potr(ê)bu st-
17. vari obratil̃ esi **H**(rsto)m̃ g(ospode)m̃ našim̃ **am**(e)n
18. **Z**namenava + û te i bl(agosli)v + laû tê
19. tvari zlata i tam'êna i mura mo-
20. čiû božieû i b(la)ž(e)nih̃ trih̃ krali. i kako
21. b(og)u prnesoš̃e dari zlato i tam'êñ i mur-
22. o a b(og)̃ s radostiû priêt' e i s veselie'm'
23. bl(agoslo)vi e. i ê te v' to ime bl(agosli)vlat̃. v(a) i + m-
24. e o(t)ca i s(i)na + i d(u)ha s(ve)ta Am̃eñ

1. **Z**namena + vaû te i bl(agosli)v + laû te
2. tvari zlata i tam'êna i mura pr-
3. es(ve)timi i prepodobnimi im(e)ni bož'imi **G**(ospode)mъ
4. **H**odataistvomъ b(la)ž(e)nogo mihovila
5. arhanj(e)la stoečago o desnoû ol-
6. tara kadilnago i vsihъ izbranihъ t-
7. vo<i>hъ kadilo sie spodobi g(ospod)i bl(agoslovi) + ti
8. i va vonû bl(a)gouhaniê priêti **H**(rsto)mъ g(ospode)m'
9. **K**adilo sie toboû bl(agoslovle)no vzidi k t-
10. ebi g(ospod)i i da snidetъ na nasъ milos-
11. tъ tvoê **D**a se ispravitъ molitavъ m-
12. oê êko i kadilo prêd toboû. vzdênie r-
13. uku moeû žrtva večernaê **P**oloži g(ospod)i
14. hranenie ustomъ moimъ i dvari ograen-
15. iê ustanъ moiъ **D**a ne priklonet se us-
16. ta moê v s(love)sa lukavna nepčevati v-
17. inu o gresehъ **K**adêçi glagoletъ
18. **D**ažži v nasъ molimo te g(ospod)i oganъ
19. tvoee lûbezni i plamenъ večnie l-
20. ûbvi Amenъ reci **Pomolimo se**
21. <**Z**> namenava + û te i bl(agosli)v + laû tê
22. vsimi tvari i s(ve)timi tainami i
23. prečistimi imeni bož'imi. neboъ i zêm-
24. leû. moremъ i vsemi ka v nihъ sutъ. hêr-
25. ofimi i serafini. prestoli i g(ospod)ьstvi n<a>-

1. čelmi. močmi. silami. anj(e)li i arhanj(e)l-
2. i. i s(ve)tu mariû materu g(ospod)nû. i patr(i)ê(r)si
3. i pror(o)ci. ap(usto)li g(ospod)nimi i e(van)j(e)listi. muč(e)nic-
4. i i ispovednici. d(ê)vami i vd(o)vami. i l-
5. ûbviû ûže ot veka b(og)ъ imilь e(stь) k lûbveni-
6. komъ svoimъ g(ospode)mъ našim'
7. **Z**namenava + û te i bl(agosli)v + lau tê
8. glavu i rukami. nogami têlomъ
9. i vsimi udi vnutrnimi i izvannimi i
10. vsimъ telomъ i krviû g(ospod)a n(a)š(e)go is(u)h(rst)a i
11. s(ve)tu opčinu ego v semъ miru **I** umilen-
12. stvomъ i čistoču b(la)ž(e)ne deve marie. i
13. tainu čudno počatu. i roistvomъ naš-
14. ego spasitela i s(ve)timъ ego glasom'
15. iže slišanь e(stь) reki. **Se** e(stь) s(i)нь moi vzlû-
16. bleni v komъ mani ugodihъ. i slovomъ k-
17. imъ lazarъ vskrešenь e(stь) od mrtvihъ **T**êm'
18. **Z**namenava + û te i bl(agosli)v + lau tê
19. s(ve)timъ roistvomъ i mukoû i ranami
20. g(ospod)nimi. i s(ve)timъ ego glasomъ kim. na križ-
21. i <vzapi>. zač' i strahъ kamenie raspade se gr-
22. obi otvoriše se. i semrtiû i pogrebeni-
23. emъ ego. i vskrešeniemъ **I** vzneseniem' eg-
24. o. i poslaniem d(u)ha s(ve)t(a)go. v srca ap(usto)l

1. i oblastiû s(ve)t(a)go e(van)j(eli)ê. i tainu sego
2. s(ve)t(o)ga dne. va nže sie dari. i va ime c-
3. esarskago veličastva priêl̃esi.
4. **C** Molitva bl(agoslo)viti zlato
5. **Z**namenau te. + i bl(a)gosl(ivl)au te. + t-
6. vari zlata i tam̃êna i mura. si-
7. loû s(ve)t(o)ga posluha. imže vsa drž-
8. ana sut̃e poslušati. da božiû milo-
9. stiû od nas̃ têbe podaûcih̃. sie si-
10. li primeši i v sebe držiši **H**(rsto)m̃ g(ospode)m̃ naš<im̃>
11. **Pomolimo se** Izbavi nas̃ molim te g(ospod)-
12. **i. konac̃ v kup že vsih̃ s(ve)tih̃ tvoih̃. I-**
13. **ci na stipanû v blagoslovu**
14. **M**ilost̃ božiê i mir̃ + i bl(agoslovle)nie b(og)a
15. vsemoguêago + i s(i)na ego edin-
16. oêedago i roenago + i d(u)ha s(ve)tago sni-
17. di nad sie dari zlata i tam'êna i mu-
18. ra i budite posveêeni i bl(agoslovle)ni v' imê s(ve)-
19. tie troice. b(og)̃ v(a) vse v(ê)ki **A**meñ g(ospod)̃ s va-
20. mi I z d(u)h(om̃) **B**l(agoslo)vim̃ g(ospod)a **B**(og)u hvali
21. **Na s(veta)go šiksta**
22. **C** Na dan s(ve)t(a)go šiksta bl(agoslovi)ti grozd
23. **B**l(agoslo)vi + molim te g(ospod)i sie plodi²³ no-
24. vie grozdovnie. eže ti g(ospod)i o(t) ros-
25. i nebeskie i plutiê dažjeṽ i vrimê-

---

²³ *Corr.* plodo.

1. ni<hь> vetarъ²⁴ i tišinъ k sazreniû priti spo-
2. dobilъ esi. i daže esi va običae našê
3. tebe hvale vzdaûče priemati. dai pr-
4. osimъ g(ospod)i vsimъ vernimъ tvoimъ izê prim-
5. utъ v lepotu o(t) plodъ sihъ. v spasenie
6. večnoe prospeti d(u)šamъ i tel(e)semъ. **G**(ospode)mъ.
7. **C** **Bl**(agoslo)viti ča godi očešъ
8. **B**l(agoslo)vi + g(ospod)i sazdanie sie. **im**(e) **r**(ekъ). da
9. bude. priêtie spaseniê rodu č(lovê)č(a)-
10. skomu. i podai po prizvaniû imene tvoe-
11. go. da ko koli ot sêgo prime ali oku-
12. si velu zdravie a daši spasenie d-
13. a primutъ. **H**(rsto)mъ. g(ospode)mъ našimъ **A**menъ.
14. **bl**(agoslo)vъ novoga sada.
15. **B**l(agoslo)vi + g(ospod)i ovъ sadъ od drevъ da s-
16. i ki ga uživaû da budu misliû
17. i telomъ k zdraviû povrnuti. **H**(rsto)mъ **G**(ospode)mъ
- 18.
19. **C** **M**olitvi vavesti ženu v crikavъ.
20. **na 40. danъ naipriê reci Ps(alamъ) Pomil(ui) me b(ož)e. p-**
21. **otomъ reci molitvi sie**
22. **G**(ospod)i b(ož)e našъ. všad. 40. danъ. s mariû ma-
23. teriû svoeû v s(ve)tu crikavъ za-
24. konomъ. i v ruku pravadnago semiona i t-
25. i rabu tvoû. **im**(e) **r**(ekъ). siloû tvoeû da u[d]ju-

---

²⁴ *Corr.* vedarъ.

Literatura

- Ivan BERČIĆ, Njekoliko staroslavenskih i hrvatskih knjiga što pisanih, što tiskanih glagolicom, kojim se u skorašnje doba u trag ušlo, *Rad JAZU*, 59, Zagreb, 1881, 158–186.
- Marija-Ana DÜRRIGL, *Senjska Meštija od dobra umrtija* kao zrcalo svoga vremena, *Senjski zbornik*, 35, Senj, 2008, 27–46.
- Ivana ETEROVIĆ – Juraj Matej KOVAČ (ur.), *Meštija dobra umrtija s ritualom (Senj, 1507./1508.): Latinički prijepis glagoljskog izvornika*, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Zagreb, 2024. (u pripremi)
- Андрей КРУМИНГ, Издания глаголической типографии в Сене, u: Milan MOGUŠ (gl. ur.), *Senjski glagoljaški krug 1248.–1508.*, HAZU, Zagreb, 1998, 59–104.
- Anica NAZOR, Kulturnopovijesno značenje izdanja glagoljske tiskare u Senju g. 1494–1508, *Slovo*, 21, Zagreb, 1971, 415–442.
- Anica NAZOR, *Knjiga o hrvatskoj glagoljici. "Ja slovo znajući govorim...*, Erasmus naklada, Zagreb, 2008.
- Anica NAZOR, O glagoljskoj tiskari u Senju i njezinim izdanjima (1494. – 1508.), *Senjski zbornik*, 41, Senj, 2014, 211–244.

BERČIĆ'S COPY OF SENJ'S GLAGOLITIC PUBLICATION *MEŠTRIJA DOBRA UMRTIJA AND RITUAL*

Summary

Meštija dobra umrtija and *Ritual (The Art of Dying Well and Ritual)* is one of the seven known publications of the Senj Glagolitic printing house, most likely published in 1507 or 1508. It has been preserved in two incomplete copies, one of which is part of the collection of Glagolitic manuscripts and printed matter of Ivan Berčić. Today it is kept in the Department of Rare Books of the Russian National Library in Saint Petersburg. Since that copy has not yet been prepared in a Latin transcription, and whilst the Latin transcription of the second preserved copy is about to be published, this paper provides a transliteration of those pages that are preserved only in Berčić's copy. Whereby, the entire preserved text of the *Meštija dobra umrtija* and *Ritual* will soon be available to the public.

Keywords: Senj, printing, Glagolitic script, Ivan Berčić, *Meštija dobra umrtija*, *Ritual*